

**МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ВІЙСЬКОВА АКАДЕМІЯ (м. Одеса)**

Введено в дію наказом
начальника Військової академії (м. Одеса)
від 10.07.2026 № 1100/нагд

**ПОЛОЖЕННЯ
про систему протидії (запобігання та виявлення) плагіату
в наукових, навчальних і методичних працях
наукових і науково-педагогічних працівників,
курсантів, слухачів Військової академії (м. Одеса)**

Затверджено
протоколом Вченої ради
Військової академії (м. Одеса)
від 30.06.2026 № 16

Одеса – 2026

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

Положення про систему протидії (запобігання та виявлення) плагіату в наукових, навчальних і методичних працях наукових і науково-педагогічних працівників (курсантів, слухачів) Військової академії (м. Одеса) розроблено колективом співробітників під загальним керівництвом начальника Військової академії (м. Одеса) генерал-майора Андрія КОВАЛЬЧУКА.

Колектив розробників:

- О. АНДРОЩУК – начальник науково-методичного відділу забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти, доктор технічних наук, професор, полковник;
- А. ВЕЙЦ – провідний науковий співробітник науково-методичного відділу забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти, доктор філософії, майор;
- І. БАБАК – старший помічник начальника науково-методичного відділу забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти, полковник;
- І. ШЕЛЕЙКО – помічник начальника науково-методичного відділу забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти, підполковник;
- О. БОДАНОВА – провідний науковий співробітник науково-методичного відділу забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти, кандидат технічних наук, працівник Збройних Сил України;
- В. ОБНЯВКО – провідний науковий співробітник науково-методичного відділу забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти, кандидат економічних наук, працівник Збройних Сил України.

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
2. ЗАХОДИ ІЗ ФОРМУВАННЯ ЕТОСУ, ЩО НЕ СПРИЙМАЄ ПЛАГІАТ ...	6
3. ПОРЯДОК ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ ПЛАГІАТУ У ВІЙСЬКОВІЙ АКАДЕМІЇ (М. ОДЕСА)	7
4. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У РАЗІ ВИЯВЛЕННЯ ПЛАГІАТУ	8
5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	9
6. ДОДАТКИ	10

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про систему протидії (запобігання та виявлення) плагіату в наукових, навчальних і методичних працях наукових і науково-педагогічних працівників (курсантів, слухачів) Військової академії (м. Одеса) (далі – Положення) закріплює норми та правила, дотримання яких сприятиме недопущенню плагіату в працях учасників освітнього процесу Військової академії (м. Одеса).

1.2. Це Положення розроблено на основі Конституції України, Законів України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Про академічну доброчесність”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, Про авторське право і суміжні права”, “Про запобігання корупції”, постанови Кабінету Міністрів України від 15.12.1997 № 1410 “Про трансформацію системи військової освіти” (зі змінами), Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1187, Положення про вищі військові навчальні заклади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.05.2021 № 467, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, Положення про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, закладах фахової перед вищої військової освіти, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 15.02.2024 № 120, Інструкції із забезпечення якості військової освіти у Збройних Силах України, затвердженої наказом Головнокомандувача Збройних Сил України від 12.01.2026 № 23, листа Міністерства освіти і науки України від 24.10.2017 № 1/9-565 “Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти”, рекомендацій Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності, затверджених протоколом від 29.10.2019 № 11, а також інших нормативно-правових актів чинного законодавства України та внутрішніх нормативних документів Військової академії (м. Одеса).

1.3. Положення закріплює норми, правила та принципи, яких повинні дотримуватися у повсякденній діяльності всі учасники наукового та освітнього процесів у Військовій академії (м. Одеса) з метою недопущення академічного плагіату, а також описує систему, яка здійснює діяльність у Військовій академії (м. Одеса) щодо запобігання та виявлення плагіату в працях учасників освітнього процесу військового вищого навчального закладу.

1.4. *Плагіат* – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору.

1.5. Основними видами плагіату є:

відчуження авторства – це передача автором (авторами) створеного ним (ними) на замовлення або без такого замовлення, платно чи безоплатно, академічного твору (його частини) іншій особі та подальше оприлюднення такого академічного твору (його частини) із зазначенням як автора особи, яка не є його (її) автором;

академічний плагіат – це оприлюднення (частково або повністю) наукового (творчого) результату, отриманого іншою особою (іншими особами), як результату власної академічної діяльності та/або відтворення в академічному творі чи навчальній роботі (частково або повністю) раніше оприлюдненого (опублікованого) твору (навчальної роботи) іншого автора (інших авторів) без посилання на відповідне джерело інформації та/або його (її) автора (авторів) (за наявності інформації про автора/авторів), та/або оприлюднення в академічному творі (навчальній роботі) перекладу іншомовного твору (його частини) без зазначення автора (авторів) перекладеного твору;

приписування авторства – це оприлюднення твору, серед авторів якого зазначена особа, яка не брала участі у його створенні;

самоплагіат – це оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів без зазначення інформації про джерело попереднього оприлюднення;

фабрикація – це вигадкування суб'єктом академічної діяльності даних чи фактів про результати власної академічної діяльності;

фальсифікація – це свідомо зміна чи модифікація наявних даних, що призводить до створення завідомо неправдивої інформації щодо результатів академічної діяльності;

недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом, – це оприлюднення текстів, зображень, моделей, даних, інших результатів, згенерованих штучним інтелектом, як результатів власної академічної діяльності, якщо цей факт не зазначено в академічному творі чи супровідних матеріалах до нього;

недоброчесне оцінювання – це свідоме порушення вимог щодо оцінювання, визначених цим Законом, законодавством, внутрішніми актами, умовами конкурсу, що призвело до завищення або заниження оцінки результатів академічної діяльності;

несамостійне виконання завдання – це виконання навчального, конкурсного завдання, зокрема під час оцінювання результатів навчання, із залученням не дозволених для використання джерел інформації, технічних засобів та/або недозволеної допомоги іншої особи (інших осіб);

недозволена допомога – це надання допомоги, не передбаченої умовами навчального, конкурсного завдання, яка призвела або могла призвести до викривлення оцінки результатів академічної діяльності;

академічний саботаж – це діяння (дія чи бездіяльність) педагогічного, науково-педагогічного, наукового працівника, здобувача освіти, вступника, учасника конкурсу, що перешкоджає реалізації прав, свобод і законних інтересів іншої особи в її академічній діяльності;

схиляння до порушення академічної доброчесності – це прохання, вмовляння, доручення (вказівка), погроза, примушування, тиск чи будь-яка інша форма спонукання особи до вчинення порушення академічної доброчесності;

порушення академічної доброчесності під час вступного випробування (конкурсу);

інституційні порушення академічної доброчесності та інституційні заходи реагування на них.

2. ЗАХОДИ ІЗ ФОРМУВАННЯ ЕТОСУ, ЩО НЕ СПРИЙМАЄ ПЛАГІАТ

2.1. Формування, видання та розповсюдження методичних матеріалів із визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані у наукових і навчальних працях матеріали.

2.2. Ознайомлення наукових, науково-педагогічних працівників, курсантів і слухачів Військової академії (м. Одеса) із цим Положенням й іншими нормативно-правовими актами, що дають чітке визначення поняття академічної доброчесності, плагіату, унормовують запобігання плагіату та встановлюють відповідальність за плагіат.

2.3. Введення до освітніх програм і навчальних планів підготовки військових фахівців освітніх компонентів, що забезпечують формування загальних компетентностей із дотримання етичних норм і принципів, коректного менеджменту інформації при роботі з первинними та вторинними інформаційними ресурсами й об'єктами інтелектуальної власності.

2.4. Сприяння Раді молодих учених Військової академії (м. Одеса) в інформуванні молодих вчених стосовно правил недопущення плагіату в своїх працях.

2.5. Введення до плану виховної роботи навчальних підрозділів заходів із формування у здобувачів вищої освіти етичних норм, що унеможливають плагіат.

3. ПОРЯДОК ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ У ВІЙСЬКОВІЙ АКАДЕМІЇ

3.1. Виявлення випадку плагіату здійснюється на таких етапах:
проведення засідань кафедр, вчених рад інститутів/факультету, Вченої ради Військової академії (м. Одеса), під час обговорення й ухвалення рішення;
розгляд статей, рецензування редакціями наукових видань з метою включення їх до збірників;

розгляд дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії спеціалізованими вченими радами;

проведення перевірки наукових, навчальних і методичних праць наукових, науково-педагогічних працівників, ад'юнктів, курсантів, слухачів на оригінальність із використанням відповідних програмно-технічних засобів.

3.2. Запобігання плагіату в наукових, навчально-методичних працях забезпечується:

ознайомленням осіб, які створюють наукові, навчальні та методичні праці, а також залучені до їх рецензування, з правилами наукової етики;

дотриманням вимог до написання письмових праць, правил оформлення джерел і цитувань;

акцентуванням уваги авторів наукових, навчальних і методичних праць на обов'язковості самостійності роботи, коректного використання інформації з інших джерел й уникнення плагіату;

наданням творчої спрямованості завданням щодо написання контрольних робіт, що сприяють розвитку науково-дослідних, самостійних та інноваційних підходів до їх виконання; ознайомленням із вимогами цього Положення.

3.3. Для забезпечення запобігання академічному плагіату та контролю за додержанням правил наукової етики авторами, які подають матеріали для опублікування або оприлюднення у наукових виданнях, наказом начальника Військової академії (м. Одеса) призначається відповідальна особа за перевірку робіт на ознаки плагіату.

Відповідальна особа після отримання файлів робіт від авторів проводить перевірку на академічний плагіат за процедурою, яка регламентована розділом 4 Положення про академічну доброчесність Військової академії (м. Одеса).

3.4. Автор (автори) праць несуть особисту відповідальність за коректну роботу з джерелами інформації, дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, порушення загальноприйнятих правил цитування.

4. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У РАЗІ ВИЯВЛЕННЯ ПЛАГІАТУ

4.1. За порушення норм академічної доброчесності (зокрема, у разі виявлення плагіату) учасники освітнього процесу притягуються до відповідальності згідно вимог чинного законодавства України.

4.2. За порушення правил академічної доброчесності наукові та науково-педагогічні працівники можуть бути притягнуті до:

- дисциплінарної відповідальності;

- адміністративної відповідальності;

- кримінальної відповідальності;

- позбавлення наукового ступеня чи вченого звання у встановленому порядку;

- інших видів відповідальності, передбачених чинним законодавством України.

4.3. За порушення правил академічної доброчесності здобувачі вищої освіти притягуються до таких форм відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо);

- повторне проходження навчального курсу;

- попередження;

- позбавлення академічної стипендії;

- відрахування зі складу Військової академії (м. Одеса).

4.4. Встановлення факту незадовільної оригінальності (низької унікальності) є підставою відмови у наданні рекомендації для друку або відправлення цих матеріалів на доопрацювання.

4.5. Низький відсоток оригінальності робіт здобувачів вищої освіти ступенів “бакалавр”, “магістр” є підставою для прийняття комісією рішення про недопущення до захисту та відправку матеріалів на доопрацювання або видачу нового завдання, відрахування здобувача.

4.6. Виявлення фактів плагіату у творах ад’юнктів є підставою для розгляду питання щодо доцільності подальшого навчання такої особи в ад’юнктурі.

4.7. Встановлення фактів плагіату в творах ад’юнктів, що опубліковані без перевірки, є підставою для заборони автору включати такі твори у перелік своїх наукових та науково-методичних публікацій.

4.8. Наукові та науково-педагогічні працівники, здобувачі вищої освіти та їх керівники несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, передбачену законодавством України.

4.9. Військова академія (м. Одеса) залишає за собою право звернутися до відповідних органів щодо затвердження свого рішення про позбавлення наукового ступеня або вченого звання осіб, в академічних текстах яких виявлено плагіат.

4.10. Звернення осіб щодо порушення їх авторського права розглядаються на засіданні Комісії з етики та доброчесності Військової академії (м. Одеса).

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Положення затверджується Вченою радою Військової академії (м. Одеса) та вводиться в дію наказом начальника Військової академії (м. Одеса).

5.2. Зміни і доповнення до цього Положення розглядаються і затверджується Вченою радою Військової академії (м. Одеса) та вводиться в дію наказом начальника Військової академії (м. Одеса).

5.3. Контроль за виконанням Положення здійснюють посадові особи Військової академії (м. Одеса) в межах своїх повноважень.

Форма представлення результатів перевірки твору на академічний плагіат

**Довідка
про рівень оригінальності твору**

1. Назва роботи _____
(вказується повна назва без скорочень)
2. Вид роботи _____
(дисертація, монографія, наукова стаття, магістерська робота, дипломна робота, навчальний посібник тощо)
3. Автор (автори) _____
(військове звання, прізвище, ініціали)
4. Дата надходження роботи _____
5. Дата перевірки _____
6. Відсоток схожості з джерелами Інтернету та бібліотеки, у %: _____
7. Відсоток цитат, у %: _____
8. Унікальність тексту без цитат та запозичень, на які є посилання: _____
9. Ім'я файлу, зі звітом про перевірку, сформованим програмою: _____
10. Особа, що здійснювала перевірку: _____
11. Назва системи виявлення збігів/ідентичності/схожості: _____
12. Підстава для перевірки: _____
13. Обґрунтування щодо вилучення джерел: _____
14. Висновок за результатами перевірки: _____
- _____
- _____

Підпис особи, що здійснювала перевірку _____

**Довідка
про перевірку на академічний плагіат**

1. Назва роботи: “Проблеми захисту інтелектуальної власності у Збройних Силах України”.
2. Вид роботи: кваліфікаційна робота (магістерська).
3. Автор (автори): старший лейтенант САМУЙЛИК М.І.
4. Дата надходження роботи: 04.02.2026.
5. Дата перевірки: 06.02.2026.
6. Відсоток схожості з джерелами Інтернету та бібліотеки, у %: 0,0%.
7. Відсоток цитат, у %: 0,0%.
8. Унікальність тексту без цитат та запозичень, на які є посилання: 86%.
9. Ім'я файлу, зі звітом про перевірку, сформованим програмою: “Самуйлик магістр 345”.
10. Особа, що здійснювала перевірку: провідний науковий співробітник відділу забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти працівник Збройних Сил України ОБНЯВКО В.О.
11. Назва системи виявлення збігів/ідентичності/схожості: онлайн-сервіс “StrikePlagiarism”.
12. Підстава для перевірки: наказ начальника Військової академії (м. Одеса) від 19.01.2026 № 47 “Про закріплення тем кваліфікаційних робіт за здобувачами вищої освіти навчально-наукового інституту логістичного забезпечення.
13. Обґрунтування щодо вилучення джерел: вилучених джерел немає (виявлена схожість з іншими джерелами не є академічним плагіатом та інше).
14. Висновок за результатами перевірки: магістерську роботу рекомендовано/не рекомендовано до захисту, як таку, що має високий/задовільний/низький/неприйнятний рівень оригінальності твору.

Підпис особи, що здійснювала перевірку: _____

Зразок заяви здобувача ступеня доктора філософії/доктора наук

Заступнику начальника академії —
начальнику науково-
організаційного відділу

в/зв, ПП

**ЗАЯВА
щодо самостійності дисертаційної роботи**

Я, _____
в/зв, П.І.П.,
заявляю: моя дисертаційна робота на тему “_____”

(назва роботи)

виконана самостійно і в ній не міститься елементів плагіату. З правилами чинного Положення про академічну доброчесність у Військовій академії (м. Одеса), згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови у прийнятті роботи до захисту і застосування заходів дисциплінарної та академічної відповідальності, ознайомлений(а).

Про використання Системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості в роботах здобувачів освітньо-наукового ступеня “доктор філософії” (“доктор наук”) оповіщений(а) та надаю свою згоду на обробку та збереження моєї роботи в Базі даних Військової академії (м. Одеса).

Також надаю Військовій академії (м. Одеса) право на передачу моєї роботи для обробки та збереження в Системі виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та використання роботи для виявлення плагіату в інших роботах, які завантажувалися/завантажуються для перевірки Системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та користувачами, які мають доступ до цієї Системи, виключно в обмежених цілях для виявлення плагіату в текстах робіт.

Робота для перевірки Військової академії (м. Одеса) надається в друкованому та електронному варіанті. Електронна версія моєї роботи збігається (ідентична) з друкованою.

Дата

Підпис

**Зразок заяви авторів рукописів монографій, підручників
та навчальних посібників, наданих на рекомендацію до друку**

Голові Вченої ради
Військової академії (м. Одеса)

в/зв, ППП

**ЗАЯВА
щодо самостійності опрацювання рукопису**

Я (Ми) _____,
в/зв, П.І.П.

заявляю (заявляємо), що моя (наша) робота " _____"

(назва рукопису)

виконана самостійно і в ній не міститься елементів плагіату.

З правилами чинного Положення про академічну доброчесність у Військовій академії (м. Одеса), згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску роботи до публікації та застосування заходів дисциплінарної та академічної відповідальності, ознайомлений(а).

Про використання Системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості в інших роботах оповіщений(а) та надаю свою згоду на обробку та збереження моєї роботи в Базі даних Військової академії (м. Одеса). Також надаю Військовій академії (м. Одеса) право на передачу моєї роботи для обробки та збереження в Системі виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та використання роботи для виявлення плагіату в інших роботах, які завантажувалися/завантажуються для перевірки Системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та користувачами, які мають доступ до цієї Системи, виключно в обмежених цілях для виявлення плагіату в текстах робіт. Робота для перевірки Військовою академією (м. Одеса) надається в друкованому та електронному варіанті. Електронна версія моєї роботи збігається (ідентична) з друкованою.

Дата

Підпис